

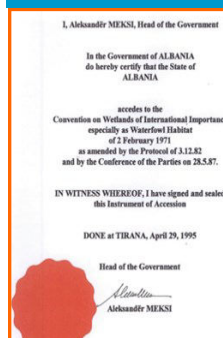
Ditari Natyres

**“Ky botim është bërë i mundur nga një grant i REC Shqipëri në kuadër të programit SENIOR-A
“Mbështetje për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri”. Ky program është financuar nga Qeveria Suedeze”**
 Nr. 27 Viti i tretë i botimit Gusht 2015

Në këtë numër do të gjeni:

- ... me këtë rast Ju kujtojmë se ...
- Mbështetje e komunitetit të grave në aktivitetet agrobujqësore
- Hartimi i Planit të Menaxhimit të Qëndrueshëm të Turizmit
- Takimi i III i Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës
- Hartimi i Planit të Biznesit për Zonat e Mbrojtura Detare dhe Bregdetare
- Një Konferencë Kombëtare për Zonat e Mbrojtura
- Parku Kombëtar “Alpet e Shqipërisë”
- Nga veprimtaria e “Grupimit Të Mbrojmë Lumenjtë”
- Njoftime

... me këtë rast Ju kujtojmë se 21 vjet më parë ...

... me VKM nr.413, dt.22.08.1994, “Për shpalljen e lagunës së Karavastasë dhe parkut të Divjakës si ekosistem natyror veçanërisht i mbrojtur për t’u përfshirë në listën e konventës së RAMSARIT”, ekosistemet natyrore e lagunore ndërmjet grykëdergjdhjes së Lumit

Shkumbin dhe Seman, shpallen Zonë Ramsar. Këta ekosisteme përfaqësojnë zonën e parë Ramsar në Shqipëri. Ka një sipërfaqe prej 20,000.00 ha dhe i regjistruar në listën Ramsar me Nr. Site 781, dt 29.11.1995. Njëherazi kjo zonë, sipas VKM nr. 687, dt.19.10.2007, është përfshirë

në Parkun Kombëtar “Divjakë-Karavasta”, i cili ka një sipërfaqe prej 22.230.2 ha.

Parku Kombëtar Divjakë-Karavasta © Foto INCA

Organizatrat partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

SHOQATA MJEDISORE CAJUPI
Bashkejeto me Natyrën

QENDRA RAJONALE E MJEDISIT
Shqipëri

Mbështetje për Organizatat Mjedisore
të Shoqërisë Civile në Shqipëri

Mbështetje e komunitetit të grave në aktivitete agrobujqësore

Karavasta-Divjakë, 1 Korrik 2015 - Në kuadër të programit rajonal "Menaxhimi i Ligatinave dhe Ruajtja e Pelikanit Kaçurrel në Pellgun e Mesdheut"

koordinuar nga Noé Conservation, u zhvillua në karavasta takimi "Mbështetje e komunitetit të grave në aktivitete agrobujqësore". Në takim u diskutuan tema të ndryshme si përmirësimi i jetës së komuniteteve përmes zhvillimit të aktiviteteve agrobujqësore, përfshirja e grave në bujqësinë organike, bujqësia organike, punësimi i gruas etj.

Në takim merrnin përfaqësues të Noé Conservation, INCA-s, Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta, përfaqësues të organizatës së Bujqësisë Organike, të Rrjetit AWEN-Rrjeti i Fuqizimit të Gruas në Shqipëri si dhe banorë të zonës.

Ky program ka për qëllim të mbështesë menaxhimin e tre ligatinave të listuara nga Konventa Ramsar si ligatina me një rëndësi ndërkombëtare: Parku Kombëtar Liqeni i Kërkinut në Greqi, Parku Kombëtar Liqeni i Shkodrës në Mal të Zi dhe Parku Kombëtar Divjakë - Karavasta në Shqipëri.

Hartimi i Planit të Menaxhimit të Qëndrueshëm të Turizmit

Vlorë 2 Korrik 2015 - Në kuadër të projektit "Aktivitete të qëndrueshme ekonomike në Zonat e

Mbrojtura Detare të Mesdheut", INCA organizoi në qytetin e Vlorës takimin e dytë me specialistë dhe grupet e interesit për hartimin e Planit të Menaxhimit të Qëndrueshëm Turistik të Zonës së Mbrojtur Detare Karaburun-Sazan.

Në takim morën pjesë operatorë turistike të Vlorës, Drejtori Pergjithshëm i AKZM Zamir Dedej, përfaqësues të UNDP, përfaqësues të INCA, përfaqësues të OJF Vlorë etj të cilët e vunë theksin në punën e berë deri tani si dhe projektet që kanë për te ardhmen lidhur me menaxhimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura detare, me synim tërheqjen e sa më shumë vizitorëve vendas e të huaj.

Vijon në faqe 3

Vijon nga faqe 2

Gjithashtu në kuadër të këtij aktiviteti INCA organizoi edhe një vizitë turistike studimore në ZMD

Karaurun-Sazan ku morën pjesë aktorët dhe grupet e interesit lokal.

Takimi i III i Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Tiranë 13 Korrik 2015 - U zhvillua në ambientet e INCA-s në Tiranë takimi i III i Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës për vitin 2015. Tashmë mbledhjet në rrjet janë bërë pjesë e pa ndashme e procesit të punës së Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, të cilat ndihmojnë në diskutimin e zhvillimit të punës dhe shkëmbimit të eksperiencave të përbashkëta.

Kjo është një nga mbledhjet më të rëndësishme për këtë vit dhe ka si qëllim kryesor diskutimin e planeve të punës për çdo organizatë anëtare e rrjetit, zbatimin e tyre si dhe planet për të ardhmen dhe vetë ecurinë dhe jetëgjatësinë e Rrjetit.

Një Konferencë për Zonat e Mbrojtura

Tiranë, 28 Korrik 2015 – U mbajt në ambientet e Tirana International Hotel Konferenca Kombëtare "Sfidat e Menaxhimit të Qendrueshem e Shumëfunksional të Natyrës e Zonave të Mbrojtura".

Konferenca synoni të sjellë në një tryezë të përbashkët përfaqësuesit e Zonave të Mbrojtura, grupet e interesit që punojnë në mbrojtjen e natyrës, përfaqësues të pushtetit vendor, donatorë, shoqërinë civile etj. Gjithashtu gjatë konferencës u prezantua edhe udhëzimi mbi "Procesin e studimit të Shpalljes së Parqeve Natyror Rajonal në Shqipëri", si dhe puna që është bërë dhe do të bëhet në vazhdim për hartimet e planeve të menaxhimit të parqeve natyrore rajonale.

Konferenca u organizua nga Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës në bashkëpunim me AKZM. Në të morën pjesë përfaqësues të MM, AKZM, UNDP, REC Albania, përfaqësues të Administratave të Zonave të Mbrojtura, të shoqërisë civile etj.

Hartimi i Planit të Biznesit për Zonat e Mbrojtura Detare Bregdetare

Tiranë-Himarë, 22-23-24 Korrik 2015 – U mbajt në Tiranë seminari trainues për hartimin e Planit të Biznesit për Zonat e Mbrojtura Detare dhe Bregdetare. Seminari u organizua nga INCA në bashkëpunim me AKZM dhe me mbështetjen e RAC/SPA dhe UNDP.

Trainimi kishte për qëllim nxitjen e mekanizmave të qëndrueshëm financiarë në shkallë kombëtare dhe ndërkombëtare, sigurimin e mjeteve të nevojshme, ekspertizën dhe shëmbujt për inkurajimin dhe mbështetjen e autoriteteve lokale dhe kombëtare për ruajtjen e biodiversitetit në këto zona. Ai kishte për qëllim gjithashtu të bindë menaxherët dhe aktorët të angazhohen në zhvillimin e strategjisë financiare dhe të vënë përpjekjet e nevojshme për të siguruar qëndrueshmërinë e biodiversitetit që ata mbrojnë. Në këtë kuadër, në vazhdim të aktiviteteve të programuara, në datë 23 Korrik, INCA në

bashkëpunim me AKZM dhe bashkinë e Himarës, organizuan një koncert festiv në qendër të Himarës, me rastin e finalizimit të prcetit të shpalljes së Gjirit të Porto Palermo-Llaman, Zonë e Mbrojtur Detare-Bregdetare. Banorë të himarës dhe turistë patën rastin të ndjekin performancën e grupeve të vallave të fëmijëve, këngë nga grupet polifonike e valle tradicionale të zonës së Himarës.

Gjithashtu më 24 Korrik në një nga mjediset më piktoreske të zonës u zhvillua takimi përfundimtar me aktorët kryesorë që kanë marrë pjesë në procesin e përgatitjes së dokumentacionit për shpalljen e Gjirit të Porto Palermo-Llaman, Zonë e Mbrojtur Detare-Bregdetare. Agjencia Kombëtare e Zonave të

Mbrojtura është duke finalizuar procesin e shpalljes së kësaj zone dhe së shpejti kjo zonë do të jetë një vlerë e shtuar në Rrjetin e Zonave të Mbrojtura në Shqipëri.

Vazhdon procesi i konsultimit për Parkun Kombëtar Alpet e Shqipërisë

Valbonë, 29 Korrik 2015 – Vazhdojnë konsultimet me grupet e interesit mbi procesin e zonimit të Parkut Kombëtar "Alpet e Shqipërisë". Në takim morën pjesë specialistë të fushës të cilët po merren me procesin, përfaqësues të MM, të AKZM, të Administratës së ZM të Qarkut Kukës, të INCA, të GIZ, të organizatës "Mbrojtja e Mjedisit" Kukës, banorë të zonës etj.

Nga veprimtaria e Grupimit “Të Mbrojmë Lumenjtë”

RRJETI PËR
MBROJTJEN
E NATYRËS

**NISMA PËR MORATORIUMIN PËR NDALIMIN E LICENCAVE
TË KONCENSIONEVE PËR HEC-e NË LUMENJTË E VENDIT TONË**

“TË MBROJMË LUMENJTË”

Grupi Nismëtar i Shoqërisë Civile

EcoAlbania

QENDRA RAJONALE E MJEDISIT
Shqipëri

INSTITUTI I POLITIKAVE MJEDISORE
INSTITUTE FOR ENVIRONMENTAL POLICY

Grupimi Të Mbrojmë Lumenjtë, Nismëtar për Moratoriumin ndaj HEC-eve

Në kuadër të nismës për kërkesën për moratorium për ndalimin e dhënies së lejeve për koncesione për HEC-e në territorin e Shqipërisë, grupimi “Të mbrojmë lumenjtë”, i cili përbëhet nga organizata mjedisore të shoqërisë civile (INCA, REC Albania, EDEN, Ekolëvizja, EkoAlbania, Mileukontakt Albania, Shoqata për Bujqësinë Organike, Instituti për Politikën Mjedisore, Qendra EPER), organizuan në datë 16.07.2015, një konferencë për shtyp me qëllim lançimin e kësaj nisme dhe prezantimin e qëllimit dhe aktiviteteve të nismës.

Rritja e përdorimit të ujit për prodhimin e energjisë elektrike është një nga trendet e zhvillimit në mbarë rajonin në ditët e sotme. Sipas raportit të vitit 2003, të Zhvillimit Botëror të Ujit të Kombeve të Bashkuara, 60% e 227 lumenjve më të mëdha botërore janë të fragmentuar rëndë nga digat, devijimet dhe kanalet e ndërtuara me qëllimin e ndërtimit të HEC-eve apo përdorimit të ujërave të lumenjve në bujqësi, industri apo furnizim me ujë të pijshëm, që çojnë në degradimin e ekosistemeve të cilat luajnë një rol thelbësor në filtrimin dhe sigurimin e burimeve të ujërave të ëmbla. Megjithatë kjo mënyrë e prodhimit të energjisë është klasifikuar

si burim energjetik i rinovueshëm, një numër marramendës i HEC-eve (rreth 499, burimi AKBN) planifikohet të ndikojnë negativisht në ekosistemet natyrore, duke përfshirë edhe zonat e mbrojtura me vlera të larta, të tilla si parqet kombëtare natyrore. Ndonëse këto zona janë ligjërisht të mbrojtura ndaj zhvillimit të hidrocentraleve, ka shumë shembuj të HEC-eve që janë në punë ose që po ndërtohen në parqet kombëtare (p.sh. HEC-et në parqet e Shebenik-Jablanicës, Valbonës, Lurës, Bredhi i Hotovës, Bënçës, etj.) duke ndikuar negativisht në vlerat natyrore të këtyre zonave deri në degradimin e tyre, vlera që ndikojnë në atraksionin që këto zona ofrojnë dhe në zvogëlimin e vizitorëve të tyre.

Këto çështje të rëndësishme që janë pjesë e planifikimit dhe menaxhimit të integruar të territorit e në veçanti të zonave të mbrojtura

Vijon në faqe 6

Vijon nga faqe 5 natyrore, që tërheqin vëmendjen e të gjithë publikut e në veçanti të atyre që e duan natyrën e bukur shqiptare me vlerat e saj të rralla dhe papërshkrueshme, janë tashmë çështje të nxehta kur prishen ekuilibrat natyrorë, kur bëhen burime konfliktesh komunitare, kur ndryshojnë rrjedhën natyrore të lumit apo kur shkatërrojnë një shpat mali a kodre për interesa të ngushta dhe në dëm të zhvillimit të shoqërisë.

Për të realizuar mbrojtjen dhe menaxhimin me kriteret pro mjedisore dhe pro zhvillimit të qëndrueshëm, grupimi **“Të mbrojmë lumenjtë”** ka ndërmarrë nismën për t’i kërkuar moratorium lidhur me ndërtimin e veprave energjetike në lumenjtë e Shqipërisë për një periudhë 3 vjeçare. Moratoriumi kërkohej para së gjithash për ndalimin e dhënies së licencave për koncesione për HEC-e në të gjithë

territorin e vendit. Ky moratorium do të shërbejë për të analizuar situatën aktuale të koncesioneve dhe kushteve të zbatimit të tyre në përputhje me kërkesat ligjore të zhvillimit të territorit si dhe kërkesat e zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor. Kjo nismë do të shërbejë në përmirësimin e kuadrit ligjor, zbatimit të praktikave të mira për koncesionet dhe ruajtjen e mjedisit, si dhe për integrimin e konventave dhe direktivave evropiane në dokumentet strategjike kombëtare sikurse janë Strategjia Kombëtare e Ujit, Strategjia Kombëtare e Energjisë, Vlerësimin Strategjik Mjedisor për Planin e Përgjithshëm Kombëtar dhe Planet Kombëtar Sektoriale, zbatimin e ligjit për menaxhimin e integruar të burimeve ujore që është përafrim i direktivës kuadër të ujit të KE, etj., dokumente të cilat janë tashmë në fazat e zhvillimit të tyre.

Vazhdojnë takimet e Grupimit Të Mbrojmë Lumenjtë

Vlorë, 27 Korrik 2015 - Në kuadër të nismës për moratoriumin për ndalimin e dhënies së licencave për HEC-e, INCA, Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Shoqata Milieukontakt organizuan një takim konsultativ me shoqatat mjedisore të rajonit të Jugut. Nisma për moratoriumin ka nisur në Ditën Botërore të Ujit ku janë diskutuar gjerësisht problemet e menaxhimit të burimeve ujore. Theksi më i madh në këtë diskutim iu vu ndikimit të ndërtimit pa kriteret strategjike të HEC-eve në rrjedhat ujore të lumenjve dhe përrrenjve duke hedhur idenë e hartimit të një kërkesë për moratorium për ndërprerjen e procesit të dhënies së koncesioneve për ndërtimin e tyre për një periudhë tre vjeçare. Qëllimi i kësaj ideje është ndalimi i ndërtimit pa kriteret të HEC-eve dhe përmirësimit gjatë kësaj kohe të kuadrit ligjor të menaxhimit të integruar të burimeve ujore duke hartuar aktet nënligjore të nevojshme dhe duke forcuar pozitën e institucioneve qendrore dhe lokale në mënyrën e menaxhimit dhe dhënies së leheve për përdorim dhe shfrytëzim të burimeve ujore.

Problemet e kuadrit ligjor të procesit të dhënies së licencave e në veçanti i studimeve të vlerësimit të ndikimit në mjedis të ndërtimit të HEC-eve në rrjedhat ujore të vendit janë bërë pjesë e një raporti

të realizuar në kuadër të projektit DASHI i financuar nga WWF. Gjithashtu ndikimet social-ekonomike të ndërtimit të HEC-eve janë studiuar nëpërmjet një projekti i financuar nga REC Albania, grante për prioritetet e mjedisit në Shqipëri. Rezultatet e këtyre dy studimeve do të prezantohen në këtë takim si dhe do të merret nga pjesëmarrësit feedback për problemet, mundësitë e përmirësimeve si dhe propozime konkrete për kuadrin ligjor dhe monitorimin e zbatimit të tij, nëpërmjet përfshirjes së komunitetit dhe të shoqërisë civile në këto procese.

Në takim u nxit sjelljen proaktive e organizatave të shoqërisë civile në procesin e menaxhimit të qëndrueshëm të ujërave, si dhe në pjesëmarrjen aktive të shoqërisë në proceset e diskutimeve publike për projekte dhe investime të qëndrueshme në dobi të ekonomisë dhe mjedisit.

Njoftim për Shtyp i Grupimit “Të Mbrojmë Lumenjtë”

Tiranë, 30 Korrik 2015 - Grupimi “Të mbrojmë lumenjtë” përshëndet takimin e zhvilluar më datë 28 Korrik 2015 “Zhvillimi i burimeve natyrore në harmoni me natyrën” dhe solidarizohet plotësisht me deklaratat e Kryeministrit dhe ministrave të Energjisë dhe të Mjedisit për të mos lejuar ndërtimin e HEC-eve dhe zhvillimin e aktiviteteve minerare brenda zonave të mbrojtura natyrore.

Grupimi, i përbërë nga organizatat vendore dhe ndërkombëtare joqeveritare aktive në fushën e mbrojtjes së mjedisit dhe ruajtjes së natyrës, inkurajon iniciativën për të kthyer lumin Vjosa në Park Natyror, si dhe krijimin e një grupi pune për shqyrtimin e licencave për projekteve të hidrocentraleve në të gjithë territorin e Shqipërisë, në mënyrë që të minimizohen ndikimet e tyre negative në rrjedhat ujore në përrunj dhe lumenj.

Grupimi “Të mbrojmë lumenjtë” mbështet zhvillimin e shoqërisë mbi parimet e qëndrueshmërisë, barazisë mjedisore dhe drejtësisë. Ne vazhdimisht advokojnë për planifikim strategjik

të zhvillimit hidroenergetik, në bazë të vlerësimit gjithëpërfshirës social, ekonomik dhe mjedisor të nevojës për ndërtimin e hidrocentraleve, të cilat duhet të marrin në konsideratë edhe përdorime të tjera të ujit, të tilla si ujë për të pirë, për ujë, dhe shërbimeve të ekosistemit. Ne nuk kërkojmë prishjen e hidrocentraleve të ndërtuara, por i kërkojmë qeverisë që të ndërhyjë, duke kërkuar nga investitorët për të përmirësuar këto hidrocentrale, e cila përfshin respektimin e detyrimeve ligjore dhe praktikave më të mira për ruajtjen e natyrës dhe mbrojtjen e mjedisit, zbutjen e dëmeve të ndodhura tashmë, dhe sigurimin e regjimit të duhur të rrjedhës ekologjike për të siguruar ekosistemet dhe përdoruesit e tjerë të ujit në këtë zonë.

Duke mbështetur qeverinë e Shqipërisë në vendimin e saj për të rishikuar gjendjen e sektorit të hidroenergjisë në vendin tonë, ne sugjerojmë ndalimin e dhënies së licencave të reja për zhvillimin e hidroenergjisë me qëllim përmirësimin e kuadrit ligjor dhe zbatimin e praktikave më të mira për dhënien e koncesioneve, si dhe mbrojtjen e mjedisit dhe ruajtjen e natyrës.

NJOFTIME

- 1 - ECAPITAL CULTURE for Adriatic – Ionian Macro Region Countries 2015 / call for ideas 2015 for the project ECAPITAL CULTURE – Adriatic Start-up School. <http://startupschool.ecapital.it/index.html> / <http://startupschool.ecapital.it/call.html> / http://startupschool.ecapital.it/call_english.pdf
- 2 - 2 training of trainers seminars
<http://www.propark.ro/en/cursuri/2-training-of-trainers-seminars-313.html>
- 3 - Për të lexuar “**Ditari i Natyrës**” në vite...
http://www.inca-al.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=15&Itemid=195&lang=sq

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

• Rrjeti i Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi ti publikoni në ditarin e saj elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 150 - 200 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia mban të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

• Ky botim u mundësua nga një grant i dhënë nga Qendra Rajonale e Mjedisit (REC) Shqipëri përmes programit SENiOR-A. Ky publikim paraqet pikëpamjet e autorit/autorëve mbi këtë temë. Këto pikëpamje nuk janë adoptuar apo aprovuar nga REC Shqipëri dhe nuk duhet të shihen si qëndrime të tij apo të Ambasadës Suedeze në Shqipëri. REC Shqipëri nuk garanton saktësinë e të dhënave të këtij publikimi e nuk mban përgjegjësi për përdorimin e tij.

Botim i Rrjetit të Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës / Redaksia: Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro

Rr. Islam Alla, Pall IVEA, Kati I, Tiranë; Tel/Fax: + 355 4 2231 437
www.inca-al.org; info@inca-al.org; www.facebook.com/inca.albania